

ALLERGIOIDEN EHKÄISEMINEN KASVIHUONETYÖSSÄ

Kasvihuonetyöntekijöillä on merkittävä riski herkistyä eli allergisoitua tuotantokasveille tai haitta- ja torjuntaeliöille. Herkistymisestä voi kehittyä allerginen nuha, astma tai ihottuma.

Allergioihin liittyvää riskinarviointia on hyvä tehdä yhdessä työntekijöiden ja työterveyshuollon kanssa. Herkistymistä voidaan torjua hyvällä yleisellä työhygienialla, pölyvien työvaiheiden vähentämisellä ja suojautumalla.

Allergiat ja ammattitaudit kasvihuonetyössä

Kasvihuonetyöntekijöillä on merkittävä riski allergisoitua työssä käsiteltäville tuotantokasveille tai haitta- ja torjuntaeliöille. Kaikki eivät allergisoidu, mutta etukäteen emme tiedä, ketkä allergisoituvat ja ketkä eivät.

Allergian ja siihen liittyviä oireita voi saada, vaikka työympäristön epäpuhtauksien, kuten pölyn tai mikrobien, raja-arvot eivät ylitä.

Allergisoitumisen jälkeen työntekijälle voi kehittyä allerginen nuha, astma tai paukamoiva tai kutiava ihottuma. Hengitystie- tai iho-oireet voivat kehittyä niin voimakkaiksi, että henkilö ei voi enää jatkaa kasvihuonetyötä. Jos kasvihuonetyöntekijällä todetaan työssä esiintyvien tekijöiden aiheuttama allerginen astma, nuha tai ihottuma, kyseessä on ammattitauti.

ALLERGIOITA VOIVAT AIHEUTTAA

- **tuotantokasvit**, kuten tomaatti ja kurkku
- **kasvihuoneissa esiintyvät pieneliöt**, kuten varastopunkit, kasvien tuhoeläimet ja niiden torjuntaan käytettävät eliöt.

Allergia voi kehittyä vähäiseltäkin vaikuttavan altistumisen seurauksena ja myös ihokosketuksen kautta.

Oireilevat työntekijät ohjataan työterveyshuoltoon ja tarvittaessa edelleen ammattitautitutkimuksiin. Tutkimukset vievät aikaa joskus useita viikkoja. Työnantajan positiivinen suhtautuminen niihin on tärkeää. Tietosuojaan takia ammattitautitutkimuksista toimitetaan tulokset työterveyshuollolle, joka voi antaa niiden pohjalta suosituksia työpaikalle esimerkiksi työterveysneuvottelussa.

KASVIHUONETYÖSSÄ LISÄÄNTYNYT ALLERGIARISKI

Työterveyslaitos selvitti vuosina 2018–2021 suomalaisissa tomaatti- ja kurkkukasvihuoneissa esiintyviä altistumistasoja ja työntekijöiden allergisoitumista työympäristön kasvi- ja eläinperäisille epäpuhtauksille.

Työhygieeniset olot olivat pääosin hyvät, eikä erityisen runsasta altistumista todettu esimerkiksi pölyille. Allergiaa aiheuttavien epäpuhtauksien mittaaminen on kuitenkin vaikeaa, minkä takia niiden määrästä kasvihuoneilmassa on hyvin vähän tietoa.

Kohtuullisista altistumistasoista huolimatta tämän ja muiden tutkimusten perusteella ympärivuotiseen kasvihuonetyöhön liittyy moniin muihin töihin verrattuna lisääntynyt allergiariski.

Yhteinen riskinarviointi työpaikalla

Työnantajan on arvioitava työpaikan riskit. Työpaikalla kannattaa käydä yhdessä työntekijöiden kanssa läpi työn vaara- ja allergiaa aiheuttavat tekijät ja pohtia keinoja niiden torjumiseksi.

Riskinarvioinnin yhteydessä on mietittävä, missä tilanteissa altistuminen on erityisen merkittävää ja voiko sellaisia tilanteita torjua esimerkiksi muuttamalla työtapoja tai -välineitä tai käyttämällä suojaamia.

Riskinarviointia voi tehdä yhdessä työterveyshuollon kanssa ja sitä kannattaa käyttää työterveyshuollon työpaikkaselvityksen pohjana.

Riskinarviointiin on olemassa valmiita mallipohjia, esim. Laatutarhan ohjeissa: www.puutarhaliitto.fi/viljelmanlaatutarha

Riskienhallinta ja suojauminen

Kasvihuonetyön allergioita ja iho- ja hengitystieoireita voidaan torjua hyvällä yleisellä työhygienialla, kuten siisteillä työtavoilla ja prosesseilla, pölyävien työvaiheiden minimoimisella ja suojautumalla.

Pölyämistä voi vähentää esimerkiksi välttämällä kasvijätteen käsittelyä lähellä hengitysvyöhykettä. Kasvijäte voidaan esimerkiksi kasata lattialle ja vetää se maata pitkin suoraan jäteastiaan. Kasvustonsiivousjäte voidaan myös pudottaa suoraan lattialla oleviin pusseihin tai pressuille, jotka koostaan siististi nyyteiksi.

Hengityksensuojaimia tulee käyttää sellaisissa työvaiheissa, joissa pölyämistä ei voida työjärjestelyin tai teknisin toimin estää. Tällaisia runsaan pölyämisen tilanteita voivat olla esimerkiksi kasvustonpurku, lehtikasojen käsittely ja kasvinsuojeluaineiden levitys.

Iho tulee suojata suorilta kontakteilta kasveihin ja pölyihin käyttämällä työsuhteen alusta lähtien käsineitä ja käsivarsisuojaia tai pitkähihaista paitaa. Tarvittaessa suojataan myös muut ihoalueet, kuten kaula.

Suojaimia käytetään koko se aika, jolloin ihokosketusta kasveihin tai pölyihin voi tapahtua. Puh-

taat suojaimet puetaan ennen likaista työvaihetta ja toimitetaan työn jälkeen pesuun. Kertakäyttöiset vaihdetaan uusiin.

Ihon suojausten kannattaa olla systemaattista ja kaikkia koskevaa. Työnantajan ja työntekijöiden kannattaa yhdessä pohtia yhtenäistä työvaate-tusta ja suojaamia sekä mahdollisuutta vaatteiden säännölliseen huoltoon ja pesuun työpaikalla. Näin vältetään likaisten vaatteiden aiheuttama altistuminen ja työpaikan pölyjen kulkeutuminen kotiin.

TIETOA TYÖNTEKIJÖILLE

TURVALLISISTA TYÖTAVOISTA: YOUTU.BE/HKH5GCFMBMS

Suojaimet

Työnantaja on velvollinen tarjoamaan työntekijöille riskinarvioinnin perusteella tarpeelliseksi todetut suojaimet ja järjestämään niiden huollon. Suojaimet ovat henkilökohtaiset, ja niiden tulee olla työhön ja työntekijälle sopivat.

Työntekijä on velvollinen käyttämään työhön osoitettuja suojaamia, pitämään niistä huolta ja ilmoittamaan, jos ne eivät sovellu työhön tai niiden käyttöön on jokin muu este.

HENGITYKSENSUOJAIMET

Kasvihuonetyöhön soveltuvia hengityksensuojaimia ovat muun muassa FFP2- ja FFP3-tyypin kertakäyttöiset hengityksensuojaimet.

SUOJAKÄSINEET

Suojakäsineeksi soveltuvat esimerkiksi riittävän pitkävartiset, kumiset tai muoviset kertakäyttökäsineet. Suojakäsineitä tulee vaihtaa riittävän usein. Suojakäsineitä ei tarvita puhtaissa työvaiheissa, joissa ei ole suoraa kosketuksia kasveihin tai torjuntaeliöihin.

LISÄTIETOA

- Työterveyslaitoksen Biologinen torjunta kasvihuoneissa -hankkeessa on laadittu kasvihuonetyötä koskevat ohjeet työterveyshuollolle, työnantajalle ja työntekijälle: www.ttl.fi/kasvihuonetyo

Muita tiedonlähteitä:

- Emilia Välimäki: Työturvallisuus puutarha-alalla (Työturvallisuuskeskuksen opas, 2016)
- Työturvallisuuskeskuksen sivuilta (ttk.fi) löytyy ohjeita useilla kielillä: Ulkomainen työvoima metsätöissä -oppaat yritykselle ja työntekijöille